

Symposium: Doof en slechthorend naar het museum

Datum: Donderdag 29 januari 2026

Tijd: 12:30 – 18:00 uur

Locatie: Verzetsmuseum Amsterdam

Voor wie: Medewerkers van musea, erfgoedinstellingen, culturele en recreatieve organisaties – iedereen die meer wil leren over toegankelijkheid is welkom.

Programma

12.30-13.00 Inloop

13.00-14.15 Plenair gedeelte

14.30-15.30 Deelsessies ronde 1

15.45-16.45 Deelsessies ronde 2

16.45-18.00 Borrel en proosten op 10 jaar Musea in Gebaren

Sprekers

Moderator: Maaïke Ferf Jentink

Maaïke Ferf Jentink had als kind niks met musea... tot ze zelf rondleidingen ging geven. Tien jaar lang gaf ze met zichtbaar plezier NGT-rondleidingen in o.a. het Van Gogh Museum, Wereldmuseum Amsterdam en het Rijksmuseum. Ze is (dove) tolk NGT en oprichter van Stille Gym, waar horenden spelenderwijs ontdekken hoe krachtig visuele communicatie is, zonder gesproken taal.

Keynote: Roos Wattel

Van 'auditieve beperking' naar visuele verrijking. Roos is oprichter van IN Gebaren, trainings- en kenniscentrum toegankelijkheid & inclusie in Nederlandse Gebarentaal. Tien jaar geleden richtte ze Musea in Gebaren op, waarmee ze tientallen musea in Nederland heeft ondersteund om het museum toegankelijker te maken voor doven en slechthorenden. In haar werk prikkelt ze organisaties om vanuit een sociaal-cultureel perspectief te kijken naar dove mensen.

Keynote: Roos Wijnen

Roos Wijnen (1985) is programmamaker en daagt met woord en beeld graag het dominante denken uit. Altijd nieuwsgierig, altijd op zoek naar wat anders kan – en misschien ook wel moet. Ze maakte o.a. programma's voor Museumnacht, Van Gogh Museum en Beeld & Geluid. Debuteerde in 2022 met haar documentaire 'niet zoals het hoort' bij de VPRO en in 2025 nam ze deel aan de De Balie STUDIO. Roos werkt bij de Museumvereniging en is adviseur projectsubsidies bij het AFK. aansluitend op Roos Wattel vertelt Roos Wijnen over de vaak onzichtbare groep slechthorenden, waar zij zelf deel van uitmaakt. Vanuit een persoonlijk perspectief deelt zij haar groeiende, ongewilde rol als activist. Ze beschrijft hoe het is om te leven tussen de horende wereld en de Dove cultuur, en welke obstakels dat met zich meebrengt. Tot slot gaat ze in op de verantwoordelijkheid van musea om toegankelijkheid serieus te nemen — zodat kunst en cultuur geen kwestie van kunnen, maar van kiezen wordt.

Deelsessies ronde 1

1. Digitale toegankelijkheid: verder kijken dan de richtlijnen, Marie van Driessche

Websites zijn een sterk visueel medium. Je zou daarom kunnen denken dat ze goed werken voor dove mensen — maar is dat wel zo?

In deze sessie leer je verder te kijken dan de standaardrichtlijnen en ontdek je wat het betekent om écht inclusief te zijn. Toegankelijkheid is niet slechts een set technische regels, maar een manier van denken en dingen benaderen. Je krijgt concrete handvatten om ervoor te zorgen dat je website niet alleen toegankelijk is voor dove bezoekers, maar eigenlijk voor iedereen.

Marie van Driessche is Accessibility Officer bij het UWV. Als voormalig User Experience (UX) designer, onderzoeker en toegankelijkheidsexpert heeft ze gewerkt in uiteenlopende sectoren – van banken en publieke omroepen tot digitale agencies. Met haar jarenlange ervaring in UX design is ze een internationaal spreker over toegankelijkheid en inclusief ontwerp. Daarnaast begeleidt ze afstudeerstudenten aan de Hogeschool van Amsterdam.

2. Musea in Gebaren, Roos Wattel & Martine Wattel

Terugblik op 10 jaar Musea in Gebaren. Roos en Martine gaan in gesprek met elkaar en met anderen over onder andere:

- Wat waren de grootste drempels en uitdagingen?
- Wat waren de succesfactoren en de tools die écht hielpen?
- Live rondleidingen door dove gidsen vs. videotours in NGT
- Hoe kunnen musea en de dovengemeenschap een sterke relatie opbouwen? En hoe kunnen we daarbij rekening houden met de grote diversiteit binnen de dovengemeenschap?
- Welke rol heeft Musea in Gebaren in 2040? Hoe ziet toegankelijkheid voor doven en slechthorenden eruit in de toekomst?

Roos Wattel is oprichter van IN Gebaren, trainings- en kenniscentrum toegankelijkheid & inclusie in Nederlandse Gebarentaal. Tien jaar geleden richtte ze Musea in Gebaren op, waarmee ze tientallen musea in Nederland heeft ondersteund om het museum toegankelijker te maken voor doven en slechthorenden. In haar werk prikkelt ze organisaties om vanuit een sociaal-cultureel perspectief te kijken naar dove mensen.

Martine Wattel is medeoprichter van Musea in Gebaren en docent Dovencultuur op de Hogeschool van Utrecht. Martine heeft jarenlang in het dovenonderwijs gewerkt en weet wat de uitdagingen zijn en welke rol kunst- en cultuureducatie heeft in het ontwikkelen van *Doof Kapitaal*.

Deelsessies ronde 2

1. Praktische tips voor musea en duurzame implementatie in de organisatie, Marieke de Jong, Marie-Laure de Ven, Mirjam Eikelenboom en Cathelijne Denekamp

Deze sessie bestaat uit 2 delen. Cathelijne interviewt Marieke en Marie-Laure over praktische tips die je direct kunt toepassen in je museum. Vervolgens bespreken Cathelijne en Mirjam hoe je die toegankelijkheid duurzaam in je organisatie implementeert.

Marieke de Jong is redacteur bij de afdeling Publicaties van het Rijksmuseum. Ze heeft jarenlang blogposts en columns geschreven over haar slechthorendheid.

Marie-Laure de Ven is rondleider in haar moedertaal NGT in het Verzetsmuseum. Ze geeft ook rondleidingen in het Van Gogh Museum en Foam.

Mirjam Eikelenboom is hoofd Educatie & Toegankelijkheid van het Verzetsmuseum Amsterdam. Toegankelijkheid is een van de uitgangspunten geweest voor het ontwerp van de vaste opstelling van het museum.

Cathelijne Denekamp is manager Toegankelijkheid bij het Rijksmuseum. Toegankelijkheid is een uitgangspunt van het museum en zij is al een aantal jaar bezig met het inbedden van het onderwerp in alle afdelingen.

2. Kunst- & cultuureducatie voor dove en slechthorende kinderen, Michelle Heemeijer, Martine Wattel en Anja Nutters Stornebrink

Welke rol heeft kunst- en cultuureducatie in het dovenonderwijs? Hoe kunnen musea educatieprogramma's toegankelijker maken voor dove en slechthorende kinderen? Wat is het belang ervan?

Michelle Heemeijer is educator Speciaal onderwijs in het Rijksmuseum. Als voormalig leerkracht in het speciaal onderwijs en museumdocent in het Rijksmuseum weet zij hoe belangrijk het is dat alle kinderen hun wereld kunnen vergroten en hun talenten in een culturele omgeving kunnen ontplooien. In haar werk in het Rijksmuseum streeft ze ernaar onderwijsprogramma's zoveel mogelijk op maat aan te bieden, in nauwe samenwerking met scholen.

Anja Nutters Stornebrink is projectmedewerker en cultuurcoördinator op Kentalis Guyotschool VSO te Haren. Zij is betrokken bij diverse cultuurprojecten van de school en deelt haar visie en ervaringen over de rol van kunst- en cultuureducatie binnen het dovenonderwijs.